

ใจเป็นศีล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ชีวิตนี้เกิดมาทำไม”

รู้แล้วค่ะ แต่ไม่รู้ถูกหรือไม่ ชีวิตเกิดมาเพื่อใช้กรรมทางความคิด มิน่าพ่อแม่ครูอาจารย์ถึงให้พุทโธเพื่อหยุดความคิด

ตอบ : นี่คำถามไง เพราะเขาถามมาบ่อย แล้วเขาปฏิบัติอยู่ แล้วปฏิบัติไปแล้วมันก็ใช้ปัญญาไปแล้ว ถ้าปัญญาหายๆ มันก็เป็นเรื่องหนึ่ง ปัญญาหายๆ หมายถึงโลกีย์ปัญญา ปัญญาของเราเอง ปัญญาที่เราศึกษามา ปัญญาที่เรามีข้อมูลมา นี่คือปัญญา โลภียะคือโลก โลกคือปฏิสนธิวิญญาณ ปฏิสนธิวิญญาณนั้นคือโลก เพราะมีปฏิสนธิ มีที่อยู่ มีสถานที่ มีภพ ฉะนั้น ปัญญาเกิดที่นั่น

นี่บอกว่า ถ้าใช้ความคิด ใช้ต่างๆ มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา แต่ถ้ามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้น มันจะรู้มันจะเห็นของมัน มันจะดีขึ้นของมัน ถ้าดีขึ้นของมัน มันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

ทีนี้เขาบอกว่า คำถามถามว่า “ชีวิตนี้เกิดมาทำไม รู้แล้วค่ะ แต่ไม่รู้ที่ถูกหรือไม่ ชีวิตเกิดมาเพื่อใช้กรรมทางความคิด มิน่าพ่อแม่ครูอาจารย์ถึงให้พุทโธเพื่อหยุดความคิด”

ถ้าเพื่อหยุดความคิดมันก็เข้าไปสู่สัมมาสมาธิ ถ้ามันหยุดได้ เพราะหยุดความคิด หยุดความคิดแล้วยังเหลือจิตอยู่ แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ว่าเป็นมิจฉา เวลาบอกว่าทำทุกอย่างให้ว่างหมด มันหยุดความคิดแล้วก็ไม่มีใครเป็นผู้รับผิดชอบ ไม่มีสติ ไม่มีผู้รับรู้ ไม่มีเจ้าของ อันนั้นเป็นมิจฉา มิจฉาคือว่าว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ แบบปฏิเสธ ว่างๆ แบบไม่มีสิ่งใดเลย นี่ดูให้มันหายไป ทำ

อย่างไรก็ได้ให้มันหายไป พอหายไปก็ไม่มีใครเลย ไม่มีสิ่งใดเลย มันก็เป็นมิจฉา แต่ถ้าเป็นสัมมานะ

“มีนำพ่อแม่ครูอาจารย์ถึงให้พุทโธเพื่อหยุดความคิด”

หยุดความคิดนี้เราเป็นคนหยุด เราเป็นคนหยุดความคิด แต่ยังมีเราอยู่ มีคนหยุดความคิด แต่มีสติ มีธาตุรู้ ธาตุรู้ พุทฺธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามีอย่างนี้อยู่ สิ่งนี้เป็นสัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิมันก็เป็นประโยชน์ถ้ารู้จักออกใช้ปัญญา ถ้าใช้ปัญญาไปมันจะเกิดภาวามยปัญญา

ฉะนั้น สิ่งที่เขาว่า “รู้แล้วค่ะ” คือว่าเขารู้ด้วยวุฒิภาวะ รู้ด้วยความเห็นของตัว “แต่ไม่รู้ว่าถูกหรือไม่ ชีวิตเกิดมาเพื่อใช้กรรมทางความคิด”

ชีวิตเกิดมาทำไม ชีวิตเกิดมาทำไม คำถามอย่างนี้มันก็เหมือน มรณานุสติ คิดถึงความตายๆ คนคิดถึงความตายมันจะย้อนกลับมาที่ตัวเราเพราะเราต้องตาย พอเราต้องตาย เราต้องเคลื่อนไป จิตนี้ต้องเสวยภพเสวยชาติ ถ้าเราจะตาย เราจะตายดีตายชั่ว เพราะเราคิดถึงมรณานุสติ ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้เกิดมาทำไม ถ้าชีวิตนี้เกิดมาทำไม มันจะเห็นคุณค่าเรื่องจิตใจ

หลวงตาบอกว่า ท่านไปไหนท่านเห็นน้ำใจของคนๆ สิ่งที่ว่าชีวิตนี้คืออะไร ถ้ามันเข้ามาสู่ใจ น้ำใจมันสำคัญที่สุด ถ้าน้ำใจสำคัญที่สุด ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้ก็คือธาตุรู้ ธาตุของเรา จิตวิญญาณของเรา ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้คือว่าจิต ธาตุรู้ตั้งอยู่บนไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลายามันตั้งอยู่บนกาลเวลา เวลายามันสืบต่อไปมันก็เป็นชีวิต นี่ถ้ามีชีวิตอยู่ แล้วมีไว้ทำไมละ ถ้ามีไว้ทำไม มีไว้ทำไมหาकिनใจ มีไว้เพื่อประโยชน์กับโลกใจ มีไว้อย่างนั้น

แต่ถ้าเรามีสตินะ ชีวิตนี้มาจากไหน ปฏิสนธิเวลาเกิด เกิดอย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด เกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ มันเกิดอย่างไร เกิดมาแล้วเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ ชีวิตนี้เกิดมาทำไม เกิดมาทำไม

ถ้ามีสติปัญญา มันก็เหมือนมรณานุสติให้ระลึกถึงตัวเรา ให้ระลึกถึงสิ่งที่มีค่าที่สุดคือหัวใจของเรา ถ้าใจ ธาตุรู้ของเรามีค่าที่สุด เพราะธาตุรู้ของเรามีค่าที่สุด ถ้าเราทำสัมมาสมาธิขึ้นมา เข้าสู่ตัวมัน เข้าสู่ตัวธาตุรู้นี้ เข้าสู่จิตจิต เข้าสู่บ้านของเรา แล้วเรามาแก้ไขทำบ้านของเราให้ดีขึ้น ถ้าทำบ้านของเราให้ดีขึ้น

ถ้าสัมมาสมาธิ ถ้าจิตเราตั้งมั่น ถ้ามันดับที่นี้มันก็ไปเกิดบนพรหม แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา พอเข้ามาถึงบ้านของเรา เราทำความสะอาดของเรา มันละสังโยชน์ ๓ ไป มันเป็นอกุศลปธรรม อกุศลปธรรมก็ไม่เวียนตายเวียนเกิด ไปไม่มีต้น ไม่มีปลายแล้ว มันก็เกิดอีก ๗ ชาติ แล้วถ้าพิจารณาทำความสะอาดในบ้านของเราให้ดีขึ้นมันก็เกิดชาติเดียว เกิดบนพรหม แล้วถ้าพิจารณาถึงสิ้น สิ้นหมดเลย ชีวิตนี่คืออะไร ชีวิตนี่เกิดมาทำไม มันจะรู้มันจะเห็นของมัน รู้เห็นของมันเป็นความจริงของมัน เห็นใหม่ ชีวิตนี่เกิดมาเพื่ออย่างนี้

ไม่ใช่ว่าชีวิตนี่เกิดมาเพื่อใช้กรรมค่ะ แล้วกรรมดีหรือกรรมชั่วล่ะ เขาว่าเขารู้แล้ว ชีวิตนี่เกิดมาใช้กรรม ใช้กรรมคือใช้กรรมทางความคิด

ความคิด คิดคืดๆ คิดคืดๆ ก็เข้าสู่ศีลธรรม ถ้ามีสัมมาสมาธิ ใช้ปัญญาดีๆ ปัญญาดีๆ มันก็ชำระล้างกิเลสด้วยปัญญา ปัญญานั้น บ้านของเรา ทำสะอาดบ้านของเราให้สะอาด ทำสะอาดบ้านของเราให้ดี ถ้าทำสะอาดบ้านของเราให้ดี เห็นใหม่ นี่ก็เป็นความคิดเหมือนกัน แต่ความคิดมีสัมมาสมาธิรองรับ เพราะความคิดเป็นสังขาร

สังขาร ความคิดเป็นสังขาร พอความคิดเป็นสังขาร ปัญญามันก็เป็นความคิดนี้แหละ ความคิดนี้ปัญญาอย่างหยาบ ปัญญาอย่างกลาง ปัญญาอย่างละเอียด ถ้าปัญญาอย่างละเอียดสุด เป็นความคิดไม่ได้เลย เป็นปัญญาญาณ มันมหัศจรรย์กว่านี้เยอะ

นี่ความคิด ความคิดของคน เห็นใหม่ เขาบอกอยู่คนเดียวให้ระวังความคิด ความคิดของเรา ถ้าเรามีพุทโธฯ ไม่ให้มันคิดของมันไป ให้มันอยู่กับพุทโธ ถ้าอยู่กับพุทโธมันจะเป็นประโยชน์กับเรา

ฉะนั้นเขาบอกว่า “ชีวิตเกิดมาเพื่อใช้กรรมทางความคิด” ถ้าคิดได้แค่นี้มันก็เป็นปัญญาของเรา ถ้าถามเราให้เราตอบว่าถูกไหมหลวงพ่

เราก็จะตอบว่าถูก ถูกแล้วทำอย่างไรต่อ ถ้าตอบว่าถูกนะ ถูกแล้วเราคิดได้แค่นี้เราก็ดีแล้วไง แต่ถ้าให้เป็นความจริง ชีวิตนี่เกิดมาเพื่ออะไร ชีวิตนี่เกิดมาเพื่ออะไร ถ้าใช้กรรมๆ เราขาดใช้กรรม เราก็ไหลไปตามน้ำ แต่ถ้าเราจะทวนน้ำล่ะ

ชีวิตนี้เป็นของเรา ชีวิตนี้อยู่ในกำมือของเรา แล้วเราจะใช้ชีวิตอย่างไร เราจะทำใจของเราให้เป็นประโยชน์ได้มากน้อยขนาดไหน แต่ถ้าเราไม่มีแผนที่เครื่องดำเนิน คือไม่มีธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ใช้ชีวิตของเราไปตามประสาของเรา

แต่ถ้าเรามีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรม ธรรมเป็นถนนหนทางที่จะให้เราก้าวเดินไป เราก้าวเดินไปในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมของเรายังไม่มี แต่พอเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา นี่จะเป็นหนทางของเรา จิตก้าวเดินไปตามมรรคอย่างนี้ จิตมันก้าวเดินไปตามมรรค ก้าวเดินในอริยสัจ แล้วพอมันชำระล้างเป็นขั้นเป็นตอน เป็นอกุปปธรรม อกุปปธรรมคือฐานะที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง มันจะเป็นสมบัติของเราแล้วเราจะรู้เลย

ใช้กรรม แต่ถ้าใช้กรรมทางความคิด ถ้าเราคิดอย่างนี้ปั๊บ คิดอย่างนี้มันก็เป็นประโยชน์ แต่พอเป็นประโยชน์ปั๊บ พอคิดแล้วสติมันก็อ่อนลง เดี่ยวพอกิเลสมันมีกำลังมากขึ้น มันก็ไหลแล้ว ใช้ความคิด ความคิดก็อยากทำไอนุ่น ความคิดก็อยากทำไอนี้ เราตามความคิดไป เราก็เสียหาย

แต่ถ้าเราดับทั้งหมด เห็นไหม “พ่อแม่ครูอาจารย์ถึงให้พุทโธเพื่อหยุดคิด” พอหยุดคิดแล้ว หยุดคิดนั้นนะถ้ามีสติมีปัญญา เป็นสัมมาสมาธิ ถ้าออกใช้ปัญญาแล้วมันจะเป็นปัญญา ถ้าปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมา

ชีวิตทางโลกเขาก็ใช้ชีวิตแบบของเขาอย่างนั้น คนเราอ่านจาวาสนาบาารมีได้แค่ไหน แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญานะ ในสัจด์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ในบรรดาสัจด์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

ในบรรดาสัจด์ ๒ เท้า เกิดมาเขาใช้ชีวิตของเขาอย่างไร ในบรรดาสัจด์ ๒ เท้า แล้วเราก็เป็นสัจด์ ๒ เท้า เราจะใช้ชีวิตของเราอย่างไร ถ้าเราใช้ชีวิตของเราในทางโลกมันก็ได้ผลประโยชน์ตอบสนองทางโลก ถ้าเราใช้ชีวิตทางธรรม แล้วทำใจของเราให้เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา ในบรรดาสัจด์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด แล้วเราจะเดินตามใคร ถ้าเดินตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติ เราก็ได้ประโยชน์กับเรา

ถาม : เรื่อง “แก่นิมิตอย่างไร”

กราบนมัสการหลวงพ่อกะ หนูเป็นคนเดียวกับที่ส่งปัญหาเรื่อง “โปรแกรมของจิต” กะ ภาย ใจ สติกลับมาปกติแล้วกะ แต่มีปัญหาว่ามันยังคิดเห็นนิมิตที่แขนข้างขวาและแผ่นหลัง กะ หนูขอเรียกนิมิตไปก่อนกะ ตรงแขนรู้สึกกล้ามเนื้อตึงกะ แต่มันจะเหมือนมองเห็นด้วยว่าตรงตำแหน่งที่ตั้งมีรูปร่างของความตึง มีน้ำหนัก บางครั้งก็หลังรู้สึกยุบยับ เห็นรูปร่างของ

ความรู้สึกขยับเขยื้อนที่แขน เขยื้อนขยับที่หลัง บางครั้งเกิดปวดหลังคะ ก็เห็นรูปร่างความปวดคะ หนูจะแก้ปัญหานี้อย่างไรคะ มันจะเป็นมากเวลาหนูนั่งคะ หนูเลยนั่งสมาธิไม่ได้ รู้สึกกล้ามเนื้อตึงไหล่และหลังคะ กราบนมัสการคะ

ตอบ : ถ้าเคยถามปัญหา มาเราก็ตอบปัญหาตลอด เห็นไหม เวลาคนเขาไปหาหมอใช้ไหม หมอรักษาอาการนั้นหายจากเจ็บไข้ได้ป่วย เขาก็กลับบ้านเขาไป เวลาเขาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็ไปหาหมออีก ถ้าหาหมออีก หมอก็รักษาไปตามอาการนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถามปัญหา ตอบปัญหาไปแล้วถ้าจิตใจมันดีขึ้น “กายกับจิตกลับมาเป็นปกติแล้วคะ” ถ้าเป็นปกติแล้วคะ แสดงว่าจิตใจของเรากลับมาเป็นปกติ ถ้าเวลาเป็นปกติแล้วคะ แต่มันเกิดอาการขยับๆ ทั้งหมด เวลามันทำ เวลาขยับมันยังเกิดอาการมากขึ้น ถ้าขยับยังเกิดอาการมากขึ้น หนูเลยนั่งสมาธิไม่ได้คะ

ถ้าหนูนั่งสมาธิไม่ได้คะ เราก็ไม่ต้องนั่งสมาธิ เราทำจิตใจของเราให้ปลอดโปร่ง เดินจงกรมก็ได้ ใช้ชีวิตประจำวันนี้แหละ ใช้ชีวิตประจำวัน มีสติอยู่กับชีวิตประจำวัน ถ้าเราพูดอะไรได้ เรากำหนดลมหายใจได้ คือให้กายกับใจของเรามันเป็นปกติ ถ้าเป็นปกติ หนูก็สบายใจไหมคะ

แต่ถ้าจิตเราไม่ปกติ เราก็เจ็บไข้ได้ป่วย พอเจ็บไข้ได้ป่วยแล้ว อาการที่เกิดขึ้น เพราะว่าเวลามันตึงมันเครียดต่างๆ เราก็ไม่ชอบ พอไม่ชอบขึ้นมา แต่จิตใจของเรามันมีสัญญา สัญญามันมีตัดทอนความทะยานอยากครอบงำมันอยู่ ถ้าตัดทอนความทะยานอยากครอบงำมันอยู่ เวลามันมีสิ่งใดรู้สึกเกิดขึ้น เช่น ตึงหลัง เช่น หลังมันตึง เวลาแขนกล้ามเนื้อตึง นี่ความพึงใจ ความพึงใจว่าตรงไหนก็แล้วแต่ที่มันเป็นจุดเด่น พอเป็นจุดเด่น จิตมันก็จับสิ่งนั้นไว้ พอจิตจับสิ่งนั้นไว้ เวลาเราจะทำอะไร หัวใจมันคอยคิดแต่เรื่องอย่างนั้นไง เวลาคิดแต่เรื่องอย่างนั้นมันก็เลยเกิดเป็นนิมิตขึ้นมา เกิดเป็นนิมิตขึ้นมา เกิดเป็นกล้ามเนื้อขึ้นมา มองเห็นอาการปวดขึ้นมาต่างๆ ขึ้นมา

แต่ถ้าเราวางใจให้หมด เราวางใจให้หมดใช้ไหม เราต้องให้กายใจของเรากลับมาเป็นปกติ พอกายใจเราเป็นปกติ กาย กล้ามเนื้อแขน แขนหลัง กล้ามเนื้อสิ่งใดก็แล้วแต่ มันเป็นกายอาการของกาย ถ้ากายเป็นปกติแล้วมันก็เป็นปกติ มันก็ไม่มีอาการตึง ไม่มีอาการต่างๆ แต่จิตใจของใจของเรามันมีความรับรู้อยู่ มันอยากรู้อยากเห็น มันสงสัยใจ มันเคยตึงที่แขน ทั้งๆ ที่กายกับใจเราเป็นปกติ แต่เวลาจะทำอะไรปั๊บ จิตนิ่งๆ นิ่งๆ คือมันไม่คิดอะไรไง ถ้ามันคิดเรื่องอื่นอยู่ ถ้ามันทำงานอยู่ มันก็มาคิดเรื่องแผ่นหลังแล้ว มันก็ไม่ต้องคิดเรื่องกล้ามเนื้อ แต่ถ้ามันนิ่งๆ

มันก็จะกลับมาคิดเรื่องกล้ำเนื้อ พอกกล้ำเนื้อ ก็เลยปวดขึ้นมา เห็นใหม่ จิตเราไปเกาะไปเกี่ยว มันเองใจ

เห็นใหม่ บอกว่า “กายกับจิตกลับมาเป็นปกติแล้วค่ะ”

ถ้าเป็นปกติมันไม่เกิดนิมิตหรืออก มันไม่เกิดอาการตึง อาการปวดนี้หรืออก อาการตึงมันไม่ปกติ มันไปรับรู้ มันจะปกติได้อย่างไรละ

แต่ถ้ามันเป็นปกติ มันก็ทรงตัวมันโดยเอกเทศ จิตที่เป็นปกติเขาอยู่ของเขาโดยเอกเทศ โดยมีสติ มีคำบริกรรม มีปัญญาอบรมสมาธิ นี่เป็นปกติ จิตเป็นปกติ ถ้าจิตเป็นปกติ มันก็ทรงตัวด้วยความสงบ ด้วยสุขอันใดเท่ากับจิตสงบไม่มี กายก็เป็นปกติ ใจก็เป็นปกติ มันก็เป็นเรื่องปกติ

ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันเป็นศีลนะ ศีลเป็นความปกติของใจ ถ้าใจปกติ แต่ ถ้าใจมันทุศีล ศีลมันเป็นศีลขาด ศีลค้างพริ้ว ศีลทะลุ แต่มันไม่ได้ขาด ศีลไม่ได้ขาด แต่มันค้างมันพริ้ว มันค้างมันพริ้วมันก็ไปคิด ไปฝันใจ

แต่ถ้าเราพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้ใจเป็นศีล ใจเป็นศีลคือใจเป็นปกติ ถ้าใจเป็นปกติ มันก็ไม่ไปเสวยอารมณ์ ไม่ไปรับรู้ ไม่รับรู้อาการตึงที่แขน ไม่รับรู้ มันวางหมดใจ แขนมันตึงก็ได้ ไม่ตึงก็ได้ เวลาเรานั่งอยู่ มดกัด ฟุ้งต่อย บวมเป่งเลย มันตึงเลยนะ ใอนั้นมันเป็นเพราะพิษของแมลง แต่ใอนี้มันไม่มีอะไร มันไม่มีอะไรแล้วทำไมมันไปตึงละ

ไปตึงเพราะจิตมันไปฝันใจ ถ้าจิตฝันใจ เรามาพุทโธ เรามาใช้ปัญญาอบรมสมาธิอยู่กับพุทโธ อยู่กับสมาธิให้จิตเป็นปกติ จิตเป็นศีล พวจิตเป็นศีล เรื่องนี้มันจะเบาลงๆ แล้วมันจะผ่อนคลายไป มันจะเบาไปไง พอมันเบาไปมันก็กลับมาเป็นปกติตามความเป็นจริง ถ้าเป็นความเป็นจริงมันก็กลับมาเป็นปกติ ถ้ากลับเป็นปกตินะ ฉะนั้น สิ่งที่มันเป็นนะ มันเป็นไปแล้ว เรากลับมาที่เราดีกว่า ธรรมโอสธ

ถ้าเราผิดปกติ ร่างกายเรามันเป็นปกติ มันเป็นไข้เป็นอะไร เราต้องหาหมอ หาหมอให้หมอให้ยามา ให้ยาเพื่ออะไร เพื่อความเป็นปกติของกาย แล้วถ้าใจของเรา เรากินยาของเรา ให้เป็นปกติของเรา พอเป็นปกติแล้ว

พอมันเป็นปกติ “มันนิ่งๆ แล้วทำสมาธิไม่ได้ เวลาอยู่นิ่งๆ มันยังเป็น” ถ้าอยู่นิ่งๆ ยืนเป็น ทำไม่ถึงเป็นล่ะ ถ้าทำไม่มันถึงเป็น เพราะใจเราไม่ปกติ ถ้าใจเราเป็นปกติมันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้

เราจะตั้งสติของเราไว้ แล้วพอตั่งสติของเราไว้ เด็กน้อย เวลาเรามีเด็กน้อย มีลูกของเรา ถ้าเราไม่มีเวลาดูแลเขา เราต้องจ้างพี่เลี้ยงดูแลเขา เราต้องจ้างพี่เลี้ยง จ้างคนดูแลลูกเรา เพราะเราต้องมีหน้าที่การงานรัดตัว เราต้องมีคนดูแล พอโตขึ้นมา เราจะดูแลเองก็ได้ หรือเราดูแลเอง เรายังรักษาของเราเอง

ใจของเรา เราฝึกหัดใหม่ ถ้ามันผิดปกติ มันดูแลตัวเองไม่ได้ พอดูแลตัวเองไม่ได้ เราจะให้ใครดูแล เราอาศัยเขา อาศัยหมอบเป็นผู้ดูแล ถ้าเราดูแลไม่ได้ แต่เพราะหมอบ พี่เลี้ยงดูแล ร่างกายจิตใจเราเป็นปกติ ถ้าเป็นปกติแล้ว หมอบเป็นคนข้างนอก พี่เลี้ยงเป็นคนข้างนอก ฉะนั้น พอเป็นคนข้างนอก พอเราทรงตัวได้ พอโตขึ้นมา เราจะรักษาเราเอง

ใจของเรา ใครจะดูแลให้เรา ใจของเรา เราต้องดูแลของเราเอง ถ้าเราไม่เป็นปกติ เรามีอาการต่างๆ เราก็ไปหาหมอ ถ้าหาหมอด้วยยา ด้วยกายภาพบำบัด ด้วยความที่หมอให้ฟื้นฟูร่างกายมา เราทำงานเป็นปกติ พอเป็นปกติแล้ว สิ่งที่มันจะเป็นความจริงมันเป็นความจริงในใจของเรา เวลาทุกข์ เราเป็นคนทุกข์เอง หมอบไม่ทุกข์กับเราหรอก ไปหาหมอ หมอบได้สแตงค์แล้ว ก็จบ พอไปหาหมอ พอวางบิลแล้ว แล้วเราก็ต้องกลับบ้านแล้ว เราก็ต้องมาดูแลตัวเราเองแล้ว แต่ถ้าเราช่วยตัวเองไม่ได้ เราก็ไปหาเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราพุทโธๆ ก็เหมือนกัน พุทโธ คำบริกรรม พุทธานุสติเป็นพี่เลี้ยงดูแลใจของเรา แต่ถ้ามันพุทโธๆ จนจิตสงบ พุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิจนจิตตั้งมั่นได้ เป็นปกติ ถ้าเป็นปกติแล้วอาการอย่างที่เกิดขึ้นมันจะไม่มี ยิ่งนิ่งๆ ยิ่งนิ่งมันยังมีความสุขนะ นิ่งๆ ถ้าพุทโธได้ พุทโธไปเรื่อยๆ

เขาบอกว่า แต่ถ้านิ่งๆ พอยิ่งนิ่งมันยิ่งคิด พอนั่งสมาธิมันยิ่งเจ็บยิ่งปวด ยิ่งนั่งสมาธิไม่ได้เลย

เราต้องค่อยๆ แก่ใจไป นี่ไง ย้อนกลับมาเรื่องทำบุญ คนที่ทำบุญมาก คนที่ได้สร้างมา ในพระไตรปิฎกบอกว่า พระที่มีคนนับหน้าถือตา ที่มีลาภสักการะมากที่สุดคือพระสิวลี แล้วเวลาประวัติพระสิวลี ในอดีตชาติท่านทำมหาศาลเลย ใครทำอะไรมา มันได้สิ่งนั้นนะ

ฉะนั้น ถ้าจิตใจของเรามันผิดปกติมาสิ่งใด เราทำของเรามาทั้งนั้นนะ เราไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจว่าคนโน้นดีกว่าเรา คนนี้ดีกว่าเรา

ดีกว่าเราก็คงดี เขาทำมาดี เขาก็ได้ดี คนนั้นเร็วกว่าเราๆ เขาทำมาเร็วกว่าเรา เขาก็ได้เร็วกว่าเรา แต่เราทำมาครั้งๆ กลางๆ มันก็เลยเป็นคนครั้งๆ กลางๆ อยู่นี่ ครั้งๆ กลางๆ ก็ครั้งๆ กลางๆ ของเรา ถ้าครั้งๆ กลางๆ ของเรา เราก็คงต้องฝืนทน เราก็คงต้องทำความดีของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ให้ใจมันเป็นปกติ ถ้าใจเป็นปกติแล้วมันก็จะดีขึ้นนะ ถ้าดีขึ้น มันก็จะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่พูดถึงว่า แก่นิมิตใจ นิมิตจะแก้อย่างไร

นิมิตจะแก่อะไรวะ ถ้านิมิตมันจะเกิดขึ้น ถ้านิมิตเกิดขึ้น นิมิตจะไม่เกิดเลย บางคนที่เขาไม่เกิดเขาก็ไม่มีเลย แต่ถ้านิมิตของเรามีนะ เรามีสิ่งใดเรากลับมาที่พุทโธ เพราะนิมิต ภาพสิ่งใด นิมิตคือสัญลักษณ์ แล้วเราไปรู้ไปเห็นเข้า มันก็เป็นนิมิตขึ้นมา

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เราวางได้ เราวางได้ เราวางขึ้นมาให้จิตสงบมากขึ้น แล้วใช้ปัญญาของเราไป แต่ถ้านิมิตเห็นกายขึ้นมา ถ้าเห็นกายขึ้นมามันเห็นจริง เห็นจริงขึ้นมา เราแยกแยะของเราเพื่อประโยชน์กับเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา อันนี้เป็นประโยชน์กับเรา

คนจะมีก็ต้องมี คนไม่มีจะให้มี มันไม่มี คนไม่เคยมี แต่เห็นเขามี ก็สงสัยว่านั่นเป็นอย่างไร ใ้อันที่มี ทำไมเรามีจนวุ่นวายไปหมดเลย นี่มันเป็นจรตนิสัย มันเป็นการสร้างสมมามันเป็นเวรเป็นกรรมของจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นมีเวรมีกรรมมาอย่างไร มันมีของมันอย่างนั้น

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วแน่นอน ใครสร้างสิ่งใดมา พันธุกรรมของจิตมันเป็นแบบนั้น แต่อริยสังขจะความจริงเป็นเครื่องกรอง ก้าวออกมาจากอริยสังข จิตนี้มันก้าวออกมาจากอริยสังข ทำของเราขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา แก้ไขไปให้มันเป็นปกติ ให้ใจมันเป็นศีล

ถาม : เรื่อง “สงสัย”

กระผมมีความสงสัยด้านวินัย มีพระท่านบอกว่า ถ้าพระอาจารย์เตือนเราเกิน ๓ หนจะเป็นอาบัติสังฆาทิเสส ข้ออีกขู่ว่ายากสอนยากโดยอัตโนมัติ โดยไม่ต้องให้สงฆ์สวดครบ ๓ หน ขอโอกาสหลวงพ่อบริบายด้วยครับผม

ตอบ : อันนี้มันเป็นปัญหาของสังคมพุทธนะะ สังคมพุทธ เวลาพ่อแม่ พ่อแม่มีลูกชายก็อยาก
ให้ลูกชายได้บวช ถ้าลูกชายได้บวชแล้วพ่อแม่ได้ฟังชาวจีวร พ่อแม่ได้ฟังร่มกาสาวพัสตร์
เพราะลูกชายเราบวชให้ ลูกชายเราไปบวชในศาสนาพุทธ ไปจำจนศาสนา เพราะตั้งแต่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานมา มีพระสงฆ์บวชสืบต่อเนื่องมา เพราะเวลาจะบวชพระ
อย่างน้อยชนบทประเทศต้องมีพระ ๕ องค์ขึ้น หรือ ๑๐ องค์ขึ้นไปถึงจะบวชพระได้ นี่การบวช
พระ การบวชพระคือการสืบต่อพระพุทธศาสนา

ทีนี้การบวชพระคือการสืบต่อพระพุทธศาสนา สังคมชาวพุทธถ้าใครมีลูกชายก็
อยากให้ลูกชายบวช เพราะพ่อแม่อยากได้บุญกับลูกชายนั้นด้วย ลูกชายไปบวช ลูกชายไป
บวชแล้วพ่อแม่ก็ได้บุญด้วย ได้แทนคุณพ่อแม่ แต่เวลาบวชไปแล้ว เวลาศึกษาปฏิบัติธรรม
ขึ้นมา ถ้าได้รสของธรรมจะเป็นศากยบุตรพุทธชินโรต

เวลาเป็นศากยบุตร เราบวชมานี้เป็นสมมุติสงฆ์ เวลาบวชมาแล้วประพฤติ
ปฏิบัติเข้าไปตามความเป็นจริงจะได้เป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกิทาคามี เป็นพระ
อนาคามี พระอรหันต์ จนสิ้นกิเลสไป แล้วเป็นศาสนทายาท ได้สืบต่อพระพุทธศาสนา
สั่งสอนเป็นเนืองนิตย์ของสังคม เป็นประโยชน์กับชาวพุทธ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ “มารเอย เมื่อใด ภิกษุ
ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้
เราจะไม่ยอมนิพพาน”

จนถึงวันมาฆบูชา เห็นไหม “มารเอย บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรา...”
ของเรา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “...ของเราเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วง
ของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะนิพพาน”

นี่มันเป็นวัฒนธรรมของชาวพุทธไง ฉะนั้น เวลาเราบวชเข้ามา ถ้าบวชเป็นตาม
ประเพณีขึ้นมา บวชขึ้นมาแล้วเรายังจับต้นชนปลายไม่ได้ เราบวชไปแล้วเราก้ยังสงสัยใจ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ เวลาพูดสิ่งใดมา ครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างไรไม่รู้ แต่เรา
ฟังมา เราฟังมา เราเข้าใจอย่างนี้ ก็เลยเป็นคำถามมา คำถามว่า “มีพระท่านบอกว่าถ้าพระ
อาจารย์เตือนเรา ๓ หน จะเป็นอาบัติสังฆาทิเสส ข้อภิกษุว่ายากสอนยาก”

ไม่มี ไม่มีหรอก ในวินัยไม่ได้บอกไว้ว่าอย่างนี้ ในสังฆาติเสสมันมีแต่ว่า ภิกษุหัวคือ มีความเห็นผิด กล่าวคู่พุทธพจน์ กล่าวคู่พุทธพจน์คือเข้าใจพระพุทธานุศาสนาคิด แล้วเอาไปตั้ง สอน แล้วยืนยันคำสอนของตัวเอง ยืนยันใจ ก็ยืนยันความเห็นในพระพุทธานุศาสนาคิดเพี้ยนไป แล้วมีพระตักเตือน ตักเตือนถึง ๓ หน ถ้าตักเตือนถึง ๓ หน เขายังไม่เชื่อฟัง แล้วพระต้องตั้ง ญัตติสวด สวดญัตติว่าได้เตือนพระองค์นี้ถึง ๓ ครั้งแล้วว่าพระองค์นี้มีความเห็นผิด กล่าวคู่คือ ไปเพิ่มเนื้อความในพระพุทธานุศาสนา หรือไปตัดทอนคำพูดของพระพุทธานุศาสนา ให้เขา กลับความเห็นของเขาซะ ถ้าเขาไม่กลับความเห็นของเขา สิ้นสุดของการสวดญัตตินั้น พระองค์นั้นเป็นอาบัติสังฆาติเสส

พระที่ว่าพระหัวคือ แต่เขาหัวคือเรื่องอะไรล่ะ หัวคือเรื่องอะไร แต่นี่ว่าภิกษุว่ายาก สอนยาก

ภิกษุว่ายากสอนยาก ในพระไตรปิฎกบอกว่า ภิกษุบวชเมื่อเฒ่าเป็นผู้ที่ว่างเปล่าไม่มี ภูมิปัญญาบวชเมื่อเฒ่า คนที่มีอายุมาก คนผู้เฒ่าบวชแล้วว่ายากสอนยากเพราะว่าเขาถือทิฐิมานะ ของเขา

ภิกษุบวชใหม่ โทษของภิกษุบวชใหม่คือบวชใหม่ เราเป็นฆราวาสใช้ใหม่ ยิงใน ปัจจุบันนี้เรามีการศึกษามาใช้ใหม่ เรามีปัญญามาก เราว่าเรามีความรู้มาก แล้วพระนี่ไม่เคยไป ไหนเลย อยู่แต่ในวัดจะรู้ได้อย่างไร นี่ทิฐิมันมี โดยธรรมชาติเลย โทษของภิกษุบวชใหม่คือ ภิกษุบวชใหม่ทนคำสอนไม่ได้ อยู่ในนวกวาท นกธรรมตรี ไครบวชมาแล้วต้องเรียน

ภิกษุบวชใหม่ โทษของภิกษุบวชใหม่คือทนคำสอนไม่ได้ พทนคำสอน พอคำสอน นุ่นเรื่องอะไร นี่เรื่องอะไร โอ๊ย! ภิกษุยืนค้ำน้ำก็ไม่ได้ ภิกษุจะนั่งต้องนั่ง ภิกษุจะนอนอาหาร ถ้าไม่ รับประเคน อู๊ย! มันยุ่งยาก มันวุ่นวายมาก จนพระในสมัยพุทธกาลบอกว่าลี้ก ลี้ก ไปลา พระพุทธานุเจ้าลี้กเลย

พระพุทธานุเจ้าถาม “ทำไมล่ะ”

“โอ๊ยโฮ! มันยุ่งไปหมดเลย ทำอะไรก็ไม่ได้ เป็นอาบัติๆ”

พระพุทธานุเจ้าบอกว่า “ถือวินัยข้อเดียวได้ไหม”

“ได้ ถ้าถือวินัยข้อเดียวนะ ถ้าถือวินัยข้อเดียว ได้ อย่างนั้นบวชต่อ ไม่ลี้ก” แล้วถาม ว่า “วินัยข้อเดียวคืออะไรล่ะ”

“รักษาใจ”

เจตนาการทำความชั่ว ถ้าเราไม่มีเจตนาทำความชั่ว แล้วเราศึกษา เราพยายามไม่ทำความชั่ว ถ้าเราไม่ทำความชั่ว สิ่งที่ข้อห้าม วินัยคือข้อห้าม ถ้าเราไม่ทำความผิดพ้นจากข้อห้ามนั้น มันจะเป็นอาบัติไหมล่ะ มันไม่เป็นอาบัติหรอก

ทีนี้มันไม่เป็นอาบัติแล้ว เวลาเราบวชมาแล้วเราก็ต้องศึกษา คำว่า “ศึกษา” ภิภุหาม ทำอะไรบ้างล่ะ น้ำมีตัวสัตว์ก็ห้ามใช้ ภิภุหามพราภของเขี้ยว

ของเขี้ยว คุณร่ำวาสเขาไปไหน สิ่งที่สกปรกนะ เขาแก้ ภิภุพราภไปไม้หุดจากขั้ว เป็นอาบัติปาจิตติย ภิภุพุดความเท็จ ภิภุพุดเรื่องไม่จริง ภิภุพุงมา พุงมาแล้วไม่รู้ ไปพุดต่อ เป็นอาบัติทั้งนั้นนะ แล้วเป็นอาบัติ ทีนี้พอเรารู้แล้วเราก็ไม่ต้องทำสิ เราไม่ทำ เราก็อยู่ของเรา เราอยู่ของเรา เราศึกษาของเรา มันจะมีความผิดอะไร มันไม่มีความผิดอะไรหรอก มันไม่มีความผิดอะไร

ฉะนั้น สิ่งที่พุดมา มันอยู่ที่พุงมาไง การพุงมา ถ้าพุงมาอย่างนี้ละ แล้วถ้าพุดไปอย่างนี้ละ พระในประเทศไทยไม่มีเหลือเลยละ เพราะอะไร ถ้าให้อาจารย์บอกถึง ๓ หนนะ มันเป็นเรื่องหนเป็นพันหน หลวงปู่มั่นจิมเอ๊าะๆ ไม่รู้ก็รอบ ไล่ออกจากวัดด้วย ถ้าบอกว่า อาจารย์ว่าถึง ๓ หนเป็นสังฆาติเสสนะ โอ๊ย! พระประเทศไทยไม่เหลือ เกลี้ยงเลย

เพราะเวลาปฏิบัตินะ คนไม่ปฏิบัติจะไม่เข้าใจ เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วจิตใจมันเกิดทิฐิ หลวงปู่ดุลย์บอกว่า เวลาเราเห็นอะไรเห็นจริงไหม เห็นจริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง

ทีนี้ความเห็นจริง เราเห็นของเรา นิमित เราสงบ เราเห็นจริง เราเห็นจริงนะ แต่ความเห็นนั้นไม่จริง ถ้าความเห็นไม่จริง คนมาบอกว่าความเห็นเราไม่จริง เราเชื่อไหม คนยังไม่เคยเห็นก็ไม่รู้หรือว่าความเห็นนั้นเป็นอย่างไร เราไปเห็นมา ตาเราเห็นชัดๆ เลย แล้วอาจารย์บอกว่าไม่ใช่ เชื่อไหม ไม่เชื่อหรือ

ถ้าไม่เชื่อขึ้นมาแล้ว อุบายของอาจารย์จะขึ้นอย่างไรให้ลูกศิษย์เห็นว่าสิ่งที่เห็นนั้นเป็นความผิด ถ้าเป็นความผิดก็ต้องมีอุบาย ต้องมีอุบายนะ ต้องมีอุบายเทียบเคียง ต้องมีอุบายเสนอ เหตุการณ์เพื่อให้พระนั้นได้พิจารณาว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิด ถ้าสิ่งนั้นถูกหรือผิด นี่คือวิธีการแก้ ถ้าวิธีการแก้

แล้วบอกว่า เตือนเกิน ๓ หน...อู๋! เขาเตือนกันเป็นพันๆ หน เขาเตือนกันจนกว่ามันจะแก้ไขมันได้ เตือนจนกว่ามันจะพลิกมา ถ้าไม่พลิกมา ยังเตือนอยู่ๆ ฉะนั้นบอกว่า ถ้าเตือนเกิน ๓ หน...อืม! ความเห็นน้ำมันแปลกเนาะ

ฉะนั้น ภิภษุว่ายากสอนยาก อันนี้ก็เห็นด้วยนะ ถ้ามันว่ายากสอนยาก เป็นคนหัวดีเป็นคนอะไร ถ้าเป็นคนหัวดี คนเชื่อง่ายมันก็เป็นคนหลงง่าย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่ากรรมะ อนุปปัพพิกา เทศน์เรื่องทาน ให้คนทำทาน ทำทานเสร็จแล้วได้ไปสวรรค์ พอสวรรค์แล้วให้เนกขัมมะ ให้เนกขัมมะให้ถือพรหมจรรย์ พอพรหมจรรย์ จิตพร้อมแล้วถึงเทศน์อริยสัจ เห็นไหม เขาต้องวางพื้นฐานไป

แล้วของเรา เดี่ยวนี้เนาะ พระพุทธศาสนา นี่ยังดีนะ เพราะเดี๋ยวนี้กลับมาเรียนกันใหม่ เมื่อก่อนเรียนพระพุทธศาสนา บอกว่าไม่จำเป็น ต้องเรียนวิชาการเพื่อให้เด็กฉลาด พอเด็กฉลาดไปแล้วเด็กมันไม่มีศีลธรรม เด็กมันก้าวร้าว ตอนนี้ก็มาฟื้นฟูเรียนพระพุทธศาสนาใหม่ ถ้าเรียนพระพุทธศาสนาใหม่ เห็นไหม ศึกษามานี้ ชาวพุทธ แล้วเรียนมามันก็ยิ่งรู้ว่า เรื่องอริยสัจท่องได้ ศีล ๕ ท่องได้ แต่พอบวชพระขึ้นมา มันก็เกิดว่าความเห็นของเราเป็นอย่างหนึ่ง

แล้วเวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์เนาะ เพราะเราอยู่กับครูบาอาจารย์มา ท่านบอกว่าสังฆะสังฆ์ สังฆ์คือพระทั้งกลุ่มเหมือนร่างกายเดียวกัน เหมือนร่างกายเดียวกัน ร่างกายร่างกายหนึ่งจะเดินไปพร้อมกัน สังฆ์ในวัดเขาจะอยู่ด้วยกัน แล้วถ้าใครไปกิดขวาง มันก็เหมือนถ้าร่างกายเรา อย่างเช่นเท้ามันไปเหยียบหนาม การเดินเราคิดปกติแล้ว แล้วถ้าร่างกายของเราถ้ามีสิ่งใดที่มันพิกลพิการ เราจะเจ็บไข้ได้ป่วยแล้ว

สังฆ์ทั้งวัด การปฏิบัติ เห็นไหม เข้าขึ้นมาออกบิณฑบาตพร้อมกัน มาทำข้อวัตรพร้อมกัน ทำสิ่งใดพร้อมกัน แล้วเวลาทำเสร็จแล้วกลับไปภavana ก็ต่างคนต่างภavanaด้วยความสงบ ด้วยความสด มันเห็นน้ำใจต่อกัน ทุกคนต้องการวิเวก แล้วมีบุคคลคนหนึ่งมากิดมาขวาง สิ่งนั้นมันจะสะเทือนไปหมดเลย ถ้ามันสะเทือนไปหมด

สังฆะ สังฆ์เหมือนร่างกายเดียวกัน ถ้าร่างกายเดียวกัน ครูบาอาจารย์ที่ท่านปกครองดูแลอยู่ ท่านจะให้จับเคลื่อนไปด้วยกัน ถ้าจับเคลื่อนไปด้วยกัน มีพวกหัวดีเข้ามา แล้วไปทำกิดขวาง ไปทำให้ร่างกายนั้นพิกลพิการ ครูบาอาจารย์ท่านจะต้องจัดการให้กลับมาราบเรียบเหมือนเดิม ถ้ากลับมาราบเรียบเหมือนเดิม นี่ไง ภิภษุว่ายากสอนยากไป ว่ายากสอนยากมันก็ต้องลงปลูกไป ถ้าลงปลูกไปแล้ว

ฉะนั้น เพียงแต่ว่าอันนี้จะเป็นอุบายหรือเปล่าไม่รู้เานะ อาจจะเ็นอุบายขู่ว่าถ้าบอกถึง ๓ หนไม่เชื่อจะเป็นสังฆาติเสส

ไอ้คนไต้ยืนมาฟังไม่ได้ศัพท์ทั้ง ก็จับเอาถามเราไป พอจับถามเรา เขาใช้ขึ้นต้นว่า “สงสัย” สงสัยก็ยั้งคิด อย่าเพิ่งเชื่อไปก่อนนะ ถ้าเชื่อไปก่อน เหมือนคนบวชใหม่ พอบวชเข้ามาใหม่ ๓ วัน ๑๕ วัน ไปเจอพระทำอย่างใดแล้วก็เชื่อสิ่งนั้นฝังใจไปทั้งชีวิตเลย ไม่ได้ศึกษาค้นคว้าเลยว่าสิ่งนั้นจริงหรือเปล่า เพราะเวลาครูบาอาจารย์ถ้าท่านสอน ท่านมีอุบายไป พุคที่เล่นที่จริงก็ได้ พุคจริงๆ ก็ได้

พุคที่เล่นที่จริงเพราะอะไร เพราะว่าเรามันคือ เราไม่ศึกษา แล้วเราก็คิดขวาง เราไม่ค้นคว้าว่าเหตุผลมันเป็นอย่างไร เขาก็ใช้อุบายพุคให้เราเห็นโทษไป ถ้าพุคให้เห็นโทษ มันจะเป็นสังฆาติเสสหรือเปล่านั้น

ถ้าเป็นสังฆาติเสส มันมีแต่ภิกษุกล่าวต่อพุคพจน์ กล่าวต่อพุคพจน์ กล่าวต่อคือตัดตอนตัดตอน หรือเพิ่มเติมธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุคเจ้า ภิกษุเตือนถึง ๓ ครั้ง ถ้าเตือน ๓ ครั้งแล้วเขายังไม่แก้ไข เขายังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขา ภิกษุให้ประชุมสงฆ์แล้วสวดอุตติตั้งขึ้นว่าภิกษุนี้ได้เตือนแล้ว ได้บอกแล้ว ถ้าความเห็นนี้ไม่เปลี่ยนแปลง สิ้นคำสวดนั้นเป็นอาบัติสังฆาติเสส

อาบัติสังฆาติเสสคือห้ามเข้าร่วมอยู่กับหมู่สงฆ์ หมู่สงฆ์ก็คิดกันพระองค์นี้ให้อยู่ร่วมนอกสังฆกรรมนั้น ถ้าอยู่ร่วมนอกสังฆกรรมนั้น ห้ามทำสามีจิกรรม ถ้าเขาจะกลับเข้ามาทำสามีจิกรรมในหมู่สงฆ์นั้น เขาต้องอยู่กรรม จนอยู่กรรมเสร็จแล้วต้องอยู่มานัต อยู่มานัตแล้วต้องมาขออภัยกัน ขออภัยกันคือยกสงฆ์นั้นกลับเข้ามาสู่สงฆ์อย่างเดิม

ภิกษุไม่ใช่ปกตัตตะภิกษุ คือภิกษุไม่ปกตติ ถ้ามีความเห็นถูกต้องแล้ว เป็นภิกษุปกตติแล้ว ยกสงฆ์ที่ไม่ปกตตินั้นกลับเข้ามาสู่ความเป็นปกตติของสงฆ์ ถ้าสู่ความเป็นปกตติของสงฆ์ จะทำสามีจิกรรม คือร่วมสังฆกรรม ร่วมอุโบสถได้

ถ้าเป็นสังฆาติเสส ห้ามร่วมสังฆกรรมกับสงฆ์ ถ้าเข้ามาอยู่ในหมู่สงฆ์ หมู่สงฆ์นั้นทำสังฆกรรมแล้วเป็นโมฆิยะ เป็นโมฆะ ทำสิ่งใดแล้วไม่เป็นอันว่าทำ ถ้าเป็นสังฆาติเสสนะ ฉะนั้นสังฆาติเสสเป็นอาบัติหนัก

ฉะนั้นสิ่งที่ว่า อาจารย์สอนถึง ๓ หนแล้วไม่เชื่อ เป็นสังฆาติเสส แต่ไม่เชื่อนะ มุสา เป็นอาบัติปาจิตติย์ ถ้าเป็นปาจิตติย์ เป็นทุกกฏ เป็นปาจิตติย์ สิ่งต่างๆ เป็นนิสัคคิยาจิตติย์

นิสสัยก็ยากใจจิตก็ส่วนใหญ่แล้วเนื่องจากวัตถุ ต้องมีวัตถุ ต้องสละวัตถุนั้น แต่ถ้าเป็น
อภิปาจิตตีย์ เป็นสิ่งที่เราทำผิด ทำผิดทำพลาดเป็นอภิปาจิตตีย์ ถ้าทำอย่างนั้นมันก็เป็นอภิปิ

ฉะนั้น สงสัยก็ตอบแค่สงสัยนะ เพราะว่า หนึ่ง อาจารย์ที่ไม่รู้สอนให้ผิดพลาดก็มี
พระที่ศึกษาไม่เข้าใจคำที่อาจารย์สอน มีความเข้าใจผิดก็มี ถ้ามีความเข้าใจผิด นี้ใจ ในสังคมของ
สงฆ์ สังคมของชาวพุทธเขาถึงบอกว่าเราต้องศึกษาใจ โลกจะเจริญได้ด้วยปัญญา นี้ก็
เหมือนกัน ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติธรรม เราก็ต้องมีปัญญา

ถ้ามีปัญญา ปัญญาของโลกเขาเรียกโลกียปัญญา แต่โลกียปัญญา โลกียปัญญาศึกษามา
ศึกษาทางปริยัตินี้โลกียปัญญา ถ้าศึกษาแล้วถ้าจะปฏิบัติ มันจะเกิดภวานามยปัญญา ถ้าเกิด
ภวานามยปัญญา เพราะพื้นฐานของศีล พื้นฐานของสมาธิมันจะเกิดปัญญา

ถ้าจิตมันสงบระงับ เพราะเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าใจวิธีการทั้งหมด แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติให้
มันเกิดความสงบของใจเข้ามา มันก็เป็นสมาธิ แล้วพอมันเกิดปัญญาเข้ามา ปัญญาแบบที่
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด เพราะเวลามันจะชำระล้างกิเลสมันต้องเป็นปัญญาของ
จิตดวงนั้น

จิตดวงนั้น เกิดจากฐิติจิตดวงนั้น ออกไปเป็นจิตดวงนั้น ทวนกระแสกลับเข้าไป
ทำลายอวิชชา กิเลสในจิตดวงนั้น ทำให้จิตดวงนั้นสะอาดบริสุทธิ์เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา จนถึง
ที่สุดมันพ้นจากกิเลสไปทั้งหมด เห็นไหม นั่นนะ สัจจะความจริงอันนั้นมันถึงเป็นอันเดียวกัน
มันถึงเข้ากันได้ไง ถ้าเข้ากันได้

ฉะนั้น เวลาเราศึกษามา ศึกษาด้วยปัญญาๆ ศึกษาแล้วอย่าเพิ่งติด คำว่า “ติด”
เพราะในกาลามสูตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เอง อย่าเพิ่งเชื่อ อย่าเชื่อ
ใดๆ ทั้งสิ้น ให้มันเป็นจริงของเราขึ้นมาก่อน อย่าเพิ่งเชื่อ กาลามสูตร อย่าเพิ่งเชื่อ

ถ้าอย่าเพิ่งเชื่อ มันอยู่ที่วุฒิภาวะ ถ้าวุฒิภาวะคนอ่อนๆ นะ แม้แต่สมาธิยังทำไม่ได้เลย
แค่เว้งว้าง เว้งว้างด้วยความเหม่อลอย เขาว่านี่นิพพานแล้ว คือคนมันทุกข์ คนมันทุกข์มาก ถ้า
พอมันวางความทุกข์ได้ มันบอกว่านี่นิพพานๆ...ยังอีกไกล ยังไม่ได้ทำอะไรเลย ยังไม่ได้ทำ
อะไรเลย

แต่พอถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามา มันสงบด้วย รู้ตัวด้วย เห็นสงบด้วย เห็นเสื่อม
ด้วย เดี่ยวจิตเป็นสมาธิ เดี่ยวเสื่อมจากสมาธิ เวลาเข้าไปสมาธิดีมากเลย เวลาเสื่อมทุกข์ร้อน

มาก เผลอนใจมาก คนมีแล้วกลับไปทุกข์ แล้วพยายามรักษาให้มั่นคง ให้เอาก็คถารมณต์ตั้งมั่นได้ พอตั้งมั่นได้ พอเริ่มใช้ปัญญาไป ใช้ปัญญาไป พอมั่นคงทั้งคปทาน มันเห็นมันปล่อยวาง อู๋! ก็ตื่นตื่นอีก อู๋! ปล่อยวาง นี่เป็นพระอรหันต์ ปล่อยวางเป็นพระอรหันต์ พอมันเสื่อมไป หมดยกแล้ว ถ้ามีอำนาจวาสนามันก็จะทำขึ้นมาให้ถึงจุดนี้ได้

แล้วพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตทั้งคปทานมันปล่อยวางขนาดไหน อย่าประมาท อย่าเลินเล่อ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันขาด มันจะเห็นใจว่าตทั้งคปทานเวลามันขาด ขาดชั่วคราวเป็นอย่างไร เวลามันสมุจเฉทคปทาน เวลามันขาด ขาดจริงเป็นอย่างไร เวลามันขาดจริงสังโยชน์ขาดไป สิ่งที่เป็นกิเลสขาดไป มันขาดอย่างไร พอมันขาดไปแล้วมันเป็นอกุปกรรม อฐานะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

คุณิ สิ่งที่เป็นของนุ่มนวล ของที่ไม่คงทน เป็บเดียวมันก็เสื่อมสภาพแล้ว อย่างฟองสบู่ ฟองอากาศ โป๊ะ! แตกแล้ว เพชรนิลจินดากว่ามันจะเปลี่ยนสภาพมันนานมากนะ เพราะมันคงทน

นี่ก็เหมือนกัน อกุปกรรม อกุปกรรม สิ่งที่มีมันเป็นเหมือนฟองอากาศ บ๊ึบๆ มันเป็นอย่างไรร แล้วสิ่งที่คงที่ อกุปกรรม ธรรมะจริงๆ ธรรมะคงที่มีเป็นอย่างไรร โอ๊ย! มันชัดมันเจนขึ้นไป ถ้าทำอย่างนี้ขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป มันจะเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้นนะ มันทำเป็นชั้นเป็นตอนๆ มันจะเห็นจริงใจ

ฉะนั้น อย่าเพิ่งเชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกาลามสูตร เพราะเราเห็นปัญหานี้แล้วมันคิดนะ มันคิดว่า สังคมสงฆ์อ่อนแอ หรือสังคมผู้เข้ามาปฏิบัติอ่อนแอ ถึงไม่เข้าใจเรื่องการปกครอง เรื่องการดูแลกัน ฉะนั้น เวลาถามมามันถึงบอก อืม! สังคมใครล่ะ

ฉะนั้น สังคมกรรมฐาน สังคมครูบาอาจารย์เรา ท่านพยายามทำจริงทำจริงจังขึ้นมาเพื่อประโยชน์นะ ทำจริงทำจริงเพื่อประโยชน์ ประโยชน์กับสงฆ์ด้วย ประโยชน์กับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติด้วย ถ้าเป็นความจริงมันจะเป็นความจริงขึ้นมา

นี่เขาว่าสงฆ์ ก็เลยตอบคำสงฆ์ เอวัง